

Scris de PetruRomasan pe 28 martie 2021, 11:17

Piata de arta, pandemie, falsuri, traficuri, piata locala

Piata de arta mondiala a rezistat bine pandemiei din 2020, lockdown-urilor, crizei economice. Aproape toate licitatiile si, in general, toate vanzarile s-au mutat pe digital cu succes. A fost chiar o surpriza foarte placuta pentru profesionistii domeniului din toata lumea. 76 % dintre picturi, sculpturi si obiecte de arta si-au gasit cumparatorii. Pentru un an de pandemie, de inchideri, e o rata de reusita foarte buna. Un public nou, de 30-40 de ani, si-a facut masiv intrarea pe piata de arta devenita majoritar online. Dar estimarile au fost prudente si au ramas deci atragatoare, dupa Thierry Ehrmann, presedintele Artprice.

Tot dupa evaluarile Artprice, China a revenit in 2020 pe primul loc, si inca de o maniera categorica, dupa ce in anteriorii patru ani fusese din nou devansata de SUA. in acest moment, piata de arta din China cantareste 39 % din piata mondiala fata de 27 % SUA si 15 % Marea Britanie. Un studiu publicat de acelasi Artprice in toamna lui 2020 arata ca in topul 1 000 al celor mai cotate artisti se gasesc 395 de chinezi in raport cu 165 de americani. China si-a creat o piata de arta interioara si au aparut noi case de licitatii, subliniaza presedintele Artprice. Si, cu toate ca Hong Kong-ul a fost luat in posesie sever de China, marea metropola financiara si comerciala asiatica, poarta de intrare si de iesire a banilor din China, si-a mentinut si chiar intarit rangul. Sotheby's a realizat un sfert din cifra sa de afaceri la Hong Kong. Si in 2020 doar Germania a reusit sa-si creasca cifra de afaceri pe piata de arta cu 11 %.

Pentru piata de arta, marele soc al inceputului de an 2021 este aparitia unei carti semnata de Vincent Noce, un comentator cunoscut, prezent frecvent in **La Gazette de l'Hotel Drouot - L'Affaire Ruffini**, Buchet-Chastel, Paris. E vorba de un incredibil trafic de tablouri vechi false din ultimii 30 de ani, desfasurat in Italia, Franta, la Londra, New York, cu implicarea marilor case de licitatii si a marilor galerii. Tablouri de Lucas Cranach cel Batran, Pieter Brueghel cel Tanar, Jan Brueghel, Frans Hals, Parmigianino, Oratio Gentileschi, Andrea Solario etc., toate produse de falsificatori de geniu italieni (cei mai talentati !), s-au vandut cu expertize, cu certificate prin cele mai pretentioase galerii, prin cele mai cunoscute case de licitatii, la multe, uneori foarte multe milioane de euro. Mai rau, uneori cumparatorii au fost chiar experti celebri si muzee de prestigiu. Cartea a aparut in februarie la Paris, afacerea e in curs, procesul sau procesele n-au avut inca loc, dar politia de arta din Franta e astazi deja in posesia unui material exploziv. Subiectul va fi

urmarit cu toata atentie de cei interesati si, mai ales, de profesionistii domeniului.

in ultimii 20 de ani, la expertiza clasica, datorata autorilor de cataloage raisonnés sau specialistilor in opera unui artist sau a mai multora, s-a adaugat expertiza stiintifica, chimica si fizica. Se studiaza pigmenti, istoria folosirii unor materiale (lemn, cupru, panza...), a unor lianti si culori rare si, cu toate acestea, unii traficanti foarte experimentati, impreuna cu maestrii falsificatori, reusesc sa pacaleasca, la nivel de multe milioane de euro, negustori si experti cu experienta, colectionari patimasi si laboratoare sofisticate din toata lumea.

Am recitit de curand si cartea care recapituleaza o alta enorma afacere de trafic de falsuri – **L’Affaire Beltracchi** de Stefan Koldehoff si Tobias Timm (Babel, 2013). in afacerea Beltracchi e vorba de un trafic de arta moderna, de sfarsit de secol XIX si mai ales de secol XX : Max Ernst (cel putin sase opere majore), Fernand Léger, André Lhote, Max Pechstein, Kees Van Dongen, Heinrich Campendonk (zeci de falsuri), André Derain (cel putin trei tablouri din perioada fauve), Raoul Dufy, Othon Friesz, Georges Braque etc. Sumele sunt si in acest caz astronomice. Si aproape toate falsurile s-au vandut cu certificate in regula. Falsificatorul principal, Wolfgang Beltracchi (de fapt, Fischer – Beltracchi e numele sotiei sale), tine foarte mult sa-i fie certificate „operele” inainte de-a fi puse in vanzare la Sotheby’s, Christie’s sau in marile galerii din Paris, Londra si New York. Se estimeaza ca falsurile, copiile, artefactele dubioase au reprezentat in Germania cca 30 % din piata de arta in ultimii ani.

Fenomenul falsurilor s-a raspandit foarte mult si in Romania in ultimii 30 de ani si pare in acest moment imposibil de indiguit. E adevarat insa ca falsurile care circula la noi au valori net mai mici. in plus, falsificarea e mult mai rudimentara – de cele mai multe ori se rezuma la schimbarea de semnaturi sau la atribuirii prin semnaturi adaugate ale unor nume mai mari, mai bine cotate. Dar e doar un inceput. Nu lipsesc nici imitatiile stangace ale unor nume mari, pe care piata le cere : N. Tonitza, Schweitzer-Cumpana, Victor Brauner, Mattis Teutsch si alti avangardisti relativ usor de imitat. Trebuie sa spunem si ca expertii nostri au fost „fabricati” in cea mai mare parte pe criterii politice, mai exact, securistice si de cumetrie. Ministerul Culturii, la fel ca in anii comunismului, e o anexa a Ministerului de Interne sau a unor servicii zise „speciale”. De altfel, majoritatea ministrilor Culturii din ultimii 15-20 de ani au avut o foarte vaga legatura cu cultura si cu administrarea ei.

Plaga falsificarii e in plina expansiune si merita sa revenim asupra ei. Pentru ca foarte multe colectii din Romania sunt impanate cu falsuri si destule colectii sunt compuse aproape in intregime din falsuri. Destui „colectionari” stiu foarte bine ce au in „colectie”, profilul lor de interlopi nu insala pe nimeni. Daca oricine, constient sau nu, isi poate atarna pe perete un fals, nu e ilegal, colectiile de falsuri raman totusi foarte suspecte sau cel putin ciudate. E si un semnal de alarma pentru banci, care ele insele au cumparat/stocat/garantat foarte multe ciudatenii „artistice” in acelasi cunoscut spirit de cumetrie. Faptul ca un colectionar plateste un pret delirant pentru un tablou nu e condamnabil si in nici un caz in afara legii. Vede el ce face mai departe cu „capodopera” achizitionata. Inutil sa-i explici unui asemenea „colectionar” de tranzitie din Estul Europei ca nici un catalog color si nici un certificat bombastic nu garanteaza neaparat autenticitatea sau valoarea financiara a unei opere de arta. Iar faptul ca niste interlopi recenti isi inchipuie ca ei fac cota artistilor si dau ora exacta in arta tine de o halucinatie binecunoscuta a infractorilor si coruptilor. Urmasii lor vor vedea cu ce se aleg... Preturile de la sfarsitul lui 2020 si inceputul lui 2021, enorme in raport cu valoarea modesta a operelor de arta achizitionate, ne dau o idee despre cati bani negri mai trebuie reciclati in Romania.

Catastrofa morala, sociala si economica pe care o resimtim cu totii, derivata din minciuna si mistificarile globale la vreme de pandemie, ca si evolutiile ulterioare ale societatii (educationale, culturale, financiare...) nu se vad niciunde mai corect si mai bine anticipat decat in comertul de arta. Lucru valabil peste tot, si deci si in Romania.

ADRESA: <http://crct.ro/nxB0>